

Η ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Κωνσταντῖνος Χολέβας
Πολιτικός Ἐπιστήμων

Στίς 30 Ἰανουαρίου τιμοῦμε τή μνήμη τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, δηλαδή τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, τοῦ Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ καί τοῦ Ἰωάννου Χρυσοστόμου. Ἀπό τά πρῶτα χρόνια μετά τήν Ἀπελευθέρωση τῆς πατρίδος μας καθιερώθηκε ἡ ἡμέρα αὐτή ὡς ἐπίσημη ἑορτή τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων. Γιά νά μή μένουμε μόνο στό τυπικό μέρος τῆς ἑορτῆς καί γιά νά τιμήσουμε τό πνεῦμα καί τίς παρακαταθήκες τῶν Τριῶν Μεγίστων Φωστήρων κρίνουμε σκόπιμο νά ἐκφράσουμε ὀρισμένες σκέψεις γιά τήν ἑλληνική ἐκπαίδευση σήμερα.

Εἶναι προφανές ὅτι ὑπάρχει ἓνα κλίμα ὑποβαθμίσεως τῶν Ἀνθρωπιστικῶν Ἐπιστημῶν στό ὄνομα τῆς σύγχρονης τεχνολογίας ἢ τῆς εὐκολώτερης ἐπαγγελματικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν νέων. Ὅμως πιστεύω ὅτι μπορεῖ νά βρεθεῖ τρόπος νά συνδυασθοῦν οἱ τεχνοκρατικές γνώσεις μέ τήν ἑλληνορθόδοξη ἀγωγή. Ἀσχέτως τῆς κατευθύνσεως πού ἀκολουθεῖ ὁ νέος ἢ ἡ νέα στό Λύκειο, εἶναι ἀπαραίτητο νά ἐφοδιασθεῖ μέ ἠθικές ἀρχές καί πνευματικές ἀξίες, διότι ὅπως ἔλεγε ὁ Πλάτων: «Πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη ἀρετῆς πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται!» Ἄλλωστε στήν ἑλληνορθόδοξη παράδοση τῶν τελευταίων τριῶν αἰῶνων βλέπουμε πολλά παραδείγματα συνυπάρξεως τῶν θετικῶν καί πρακτικῶν ἐπιστημῶν μέ τήν Χριστοκεντρική καί κλασσική παιδεία. Ὁ κληρικός Εὐγένιος Βούλγαρις, Κερκυραῖος στήν καταγωγή, σοφός δάσκαλος καί Ἀρχιεπίσκοπος Σλαβωνίου καί Χερσῶνος, ὁ ὁποῖος ἐκοιμήθη πρό 200 ἀκριβῶς ἐτῶν, εἰσήγαγε τίς Θετικές Ἐπιστήμες στήν Ὁρθόδοξη Ἀνατολή. Ἐξ ἄλλου στά μέσα τοῦ 19 ου αἰῶνος ὁ μοναχός Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανός δίδασκε στήν Ἐμπορική Σχολή τῆς Χάλκης τά Ὁρθόδοξα Θρησκευτικά καί τά Ἀρχαῖα κείμενα μαζί μέ Φυσική καί Ἀλγεβρα πού ὁ ἴδιος γνώριζε ἄριστα.

Τό πρῶτο ζητούμενο τῆς Παιδείας εἶναι νά διαπλάθει ἀνθρώπους μέ ἦθος καί ὀλοκληρωμένη προσωπικότητα. Γι' αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀναδιοργανωθεῖ τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν μέ βάση τήν Ὁρθόδοξη πνευματικότητα καί μάλιστα νά ἀρχίζει ἀπό τό Νηπιαγωγεῖο, ὅπως τόνισε προσφάτως ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος (ὁμιλία στήν Φλώρινα, 17/9/2005). Διάφορες προτάσεις πού ἀκούονται περί θρησκευτιολογικοῦ μαθήματος ἀποτελοῦν ἀπλῶς τό ἐπιστέγασμα τῆς ἰδεολογίας περί ἀποκοπῆς τῶν Ἑλλήνων ἀπό τήν Ὁρθοδοξία στό ὄνομα τοῦ πολυσυζητημένου «χωρισμοῦ Ἐκκλησίας καί Πολιτείας». Ἡ συντριπτική πλειοψηφία τοῦ λαοῦ μας θέλει νά διδάσκεται στά παιδιά μας ἡ Ὁρθόδοξη ἀγωγή γιά νά ἔχουν οἱ νέοι μας ἀντισώματα ἀπέναντι στήν κακότητα καί στήν ἀπανθρωπιά.. Ἄς μήν ξεχνοῦμε ὅτι σχεδόν ὅλες οἱ χῶρες τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως διδάσκουν στό Σχολεῖο τά Χριστιανικά Θρησκευτικά, πλὴν τῆς Γαλλίας πού ἐπηρεάζεται μέν ἀπό τό ἀθεϊστικό πνεῦμα τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, ἀλλά καί αὐτή ἀναθεωρεῖ πλέον τίς ἀκραίες ἀντιεκκλησιαστικές ἀπόψεις. Ἡ πρόταση γιά παροχή ξερῶν γνώσεων ἀπό ἓνα

θηρσκευολογικό μάθημα, τό όποιο θά άντιμετωπίζει τήν Όρθοδοξία ισότιμα μέ άλλες σαράντα θηρσκευές του Κόσμου, εΐναι καί άντιπαιδαγωγική καί άντιδημοκρατική.

Εΐναι προφανές ότι τά σύγχρονα έλληνόπουλα έχουν γλωσσικό πρόβλημα. Διαπρέπουν στίς ξένες γλώσσες –καί εϋγε τους–άλλά ύστεροϋν στήν σωστή χρήση τής Έλληνικής. Προτείνω νά αρχίζει ή διδασκαλία τών Αρχαίων καί Έκκλησιαστικών κειμένων από τήν Ε' Δημοτικού, γιά νά εμπλουτίζεται τό λεξιλόγιο τών παιδιών. Έπίσης επικροτώ τήν πρόταση του Πρυτάνεως κ. Γεωργίου Μπαμπινιώτη νά εισαχθεΐ καί πάλι τό «Άνθολόγιο Πατερικών Κειμένων» ως συμπλήρωμα του γλωσσικού καί του θηρσκευτικού μαθήματος. Θεωρώ δέ άναγκαίο νά επανεξετασθεΐ από τήν Πολιτεία καί τους εκπαιδευτικούς τό μονοτονικό καί νά μελετηθοϋν οί συνέπειές του. Νομίζω ότι από τήν έπιβολή του το 1982 δέν βελτίωσε τήν όρθογραφική ικανότητα τών παιδιών. Άντιθέτως ύπάρχουν σοβαρές ένδείξεις ότι άνέβασε τά ποσοστά τής δυσλεξίας, όπως φαίνεται από σχετική μελέτη ψυχιάτρων καί ψυχολόγων. (Όρα τό συλλογικό έργο «Η έκδίκηση τών τόνων», Έναλλακτικές Έκδόσεις, Αθήναι 2005). Φυσικά τά κλασσικά κείμενα τής Αρχαιότητας δέν τά θεωρώ άπλως ως μέθοδο γλωσσικής άγωγής. Αποτελοϋν πηγή χρησίμων διδαγμάτων δημοκρατίας, πολιτικής ευθύνης καί φιλοπατρίας. Καλό θά ήταν νά επανεισαχθεΐ ό λόγος του Λυκούργου κατά Λεωκράτους, όπου περιέχεται καί ό όρκος τών Αθηναίων Έφήβων: «Τήν πατρίδα οϋκ έλάττω παραδώσω».

Στό μάθημα τής Ιστορίας θεωρώ χρησιμο νά δίδεται περισσότερη έμφαση στίς ρίζες τών Έθνικών μας θεμάτων. Τά παιδιά μας τών 18 έτών τελειώνουν τό Λύκειο καί έχουν έλλιπη κατανόηση του Κυπριακού, του Μακεδονικού, του Βορειοηπειρωτικού. Έπίσης κατά γεωγραφική περιφέρεια εΐναι χρησιμο νά ύπάρχει καί ένα συμπληρωματικό τεϋχος μέ στοιχειά από τήν τοπική Ιστορία. Θα μπορεΐ νά διδάσκεται παράλληλα μέ τίς τρεις τάξεις του Γυμνασίου. Καί γιά όνομα του Θεοϋ, άς επανέλθει στο Λύκειο ή διδασκαλία τής Τουρκοκρατίας καί τής Έλληνικής Έπαναστάσεως. Κανείς σοβαρός λαός δέν διαγράφει τους ίδρυτές του κράτους του.

Όποια έπιστήμη καί άν ακολουθήσει ό νέος μας (ή ή νέα μας), σέ όποια ξένη χώρα καί άν παρακολουθήσει μεταπτυχιακά, ή στέρα έλληνορθόδοξη παιδεία θά τόν/τήν βοηθήσει νά αισθάνεται ισότιμος καί άξιοπρεπής πολίτης τής Ευρώπης καί του Κόσμου. Η Χριστιανική καί δημοκρατική μας παράδοση απορρίπτει καί τήν έθνική άλαζονεία καί τά συμπλέγματα έθνικής μειονεξίας.

Κ.Χ. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2006